

ingaan. Je broer is er goed afgekomen, en dat is de hoofdzaak. Ik ben er blij om en feliciteer je er mee."

"Ik moet toch nog even op de Boeren terug komen," zegt Eduard op bedaar den toon. "Ik laat ze maar zoo niet afmaken zonder bewijzen. Dat er onder de Boeren schurftige schapen loopen, kan wel waar zijn —"

"Dat denk ik ook wel," roept Henry met een schamperen lach.

"Onder ons volk loopen ook schurftige schapen," antwoordt Eduard, "doch dat het volk niet deugt, moet ge bewijzen. Naar die bewijzen ben ik toch nieuwsgierig."

"Ik heb ze, en nu gij er mij toe dwingt, er over te spreken, ga ik nog verder. Ik heb zoo even beweerd, dat de Boeren niet deugen, maar ik heb me niet sterk genoeg uitgedrukt. Het zijn beulen en dieven; zij mishandelen de Kaffers en stelen hun vee; zij schenden de Kaffervrouwen en jagen ze dan de woestijn in. Dat zijn je lieve Boertjes!"

"Mijnheer Stephens," zegt de weduwe met verontwaardiging in haar stem: „zulke taal duld ik niet in mijn huis! Ik verzoek u, dat u zich matigt."

"Mevrouw," antwoordt Henry op beleefden toon; „het spijt mij zelf, doch uw zoon heeft er mij toe genoodzaakt."

"Breng mij bewijzen," zegt Eduard, met moeite zijn zelfbeheersching bewarend: — „bewijzen!"

"Ik heb ze."

"Dr. Philip?" vraagt Eduard op minachtenden toon.

"Neen, niet Dr. Philip, ofschoon deze warme vriend der zending alleszins een geloofwaardige getuige is. Ik zal een anderen onwraakbaren getuige oproepen, een man, dien gij hoogacht; een man, die meer voor de Kaffers heeft gedaan dan al de Boeren te zamen. Ik bedoel Dr. Livingstone. Ge wilt bewijzen? Hier heb ik een boek van Livingstone, dat over de Transvaalsche Boeren handelt — hier!"¹⁾ Hij haalt het boek uit den zak.

"Ik ken het," zegt Eduard; „'t is zonder toestemming van Livingstone na zijn dood uitgegeven."

"Dat zegt niets."

Hij slaat het boek op.

"Lees hier: De Van Riebeek²⁾ beginselen bestaan daarin, dat

¹⁾ „The Transvaal Boer," by Livingstone.

²⁾ Antonie van Riebeek, geboren te Wijk bij Duurstede, was de stichter der Hollandsche kolonie aan de Kaap.

men zonder gewetenswroeging de inboorlingen van land en vee en vrijheid kan berooven. Uit het journaal van dezen zelfden Van Riebeek blijkt, dat in zijn persoon vereenigd waren de invoering van het christendom plus een beginsel, rijk aan tranen en rouw en weedom. Wij zien den apostel „van vrede op aarde en welbehagen in de menschen” onmachtig, om zijne hongerige ziel in toom te houden bij het gezicht van het vee der Hottentotten, in de nabijheid der forten grazende.... De kerk der Boeren is en is altijd geweest het groote bolwerk van slavernij, veediefstallen en strooptochten tegen de Kaffers. De kerk sloot de oogen, als het vee van Kaffers, Boschjesmannen en Hottentotten werd gestolen, hun bloed als water werd uitgegoten, hunne vrouwen werden verkrácht, en hunne kinderen tot slaven werden gemaakt.”

„Zijt ge nu overtuigd, Eduard?” vraagt Henry.

„Ik vraag bewijzen.”

„Is Livingstone nog niet voldoende?”

„Livingstone is me zeker niet voldoende. Hij blijft voor mij een der grootste zendelingen, die ooit hebben geleefd, maar hij was een feilbaar en lichtgeloovig mensch. Hij spreekt van het journaal van Van Riebeek, doch dit journaal rept met geen woord van dat monsterachtig beginsel, waarvan Livingstone spreekt. Hij heeft over de Boeren geschreven, zonder hun taal te kennen, zonder hun zeden te verstaan, zonder hun geschiedenis te begrijpen. Waarschijnlijk heeft hij ter kwader ure zijn oor geleend aan den één of anderen Boerenhater, en met zijn eerbiedwaardigen naam — ter goeder trouw, doch met groote lichtvaardigheid! — den afschuwelijksten laster gedekt. En zijn vrienden hebben op die lichtvaardigheid de kroon gezet, door het schotschrift, dat hij misschien voor het vuur had bestemd, in druk te laten verschijnen.”

„Ik vraag bewijzen, bewijzen!” gaat hij voort met klimmenden nadruk: „geef mij één bewijs, het kleinste bewijs, maar ge kunt het niet, omdat alles leugen en laster is, van a tot z.”

„Livingstone is mijn zegsman,” zegt Henry op koelen toon: „en als Livingstone je niet voldoende is, dan spijt me dat. Ik betreur het dan ook, dat Engeland aan de Boeren de onafhankelijkheid heeft teruggegeven.”

„Ik vind het een edele daad van het ministerie Gladstone, dat het de vijandelijkheden heeft gestaakt,” meent Eduard, terwijl hij den huisvriend een sigaar presenteert.

„Edel?” zegt Henry, de sigaar opstekend: „edel? In de politiek komt geen edel of onedel te pas. Onze mineralogen hebben den Transvaalschen grond onderzocht en niet voldoende goud gevonden; dat is de hoofdreden van ons toegeven.”

„Ik zou het betreuren, als dit de hoofdreden was. Ik meende toch, dat er vroeger goud is gedolven in de Transvaal.”

„Dat is er ook,” zegt Henry.

„En nu niet meer?”

„Ten minste niet voldoende.”

„Dan heeft God het goud van de Transvaal misschien voor onze wijze mannen opgeborgen,” meent Eduard.

„Dat is een gissing, Eduard, maar 't is geen gissing, dat wij Engelschen den aanleg hebben ontvangen, om de wereld te regeeren. En waar een aanleg is, daar is een roeping ook!”

„Een mooie redeneering!” spot Eduard. „Een dief heeft aanleg om te stelen; anders zou hij geen dief zijn. En met te stelen vervult hij juist zijn roeping — een fraale redeneering!”

„Jij met je ziekelijk idealisme zoudt de macht van ons volk helpen afbreken,” zegt Henry met bitterheid.

„En jij met je brutaal machtsbegrip,” antwoordt Eduard: „wilt mijn volk, dat ik liefheb, vernederen tot een roofridder en zee-schuimer. Wanneer is Engeland ooit grooter geweest dan in het begin dezer eeuw, toen de Europeesche vrijheid achter onze krijtrotzen een veilig Pella vond? Toen streed het voor de vrijheid der volken, en zal het thans de eeuw eindigen, met de vrijheid der volken te knechten? Moeten de Transvalers, omdat zij een klein volk zijn, onder het juk?”

Toorn spreekt uit zijn woorden, uit zijn gebaren; een groote, edele toorn.

„Henry, heb je de pakkende schilderij gezien van Barker? Ge ziet daarop een opperhoofd der Negers uit Midden-Afrika, die aan onze Koningin een Bijbel overhandigt met de woorden: „Majesteit! Zie daar het geheim van Groot-Brittanje's kracht!”

„Ik heb de schilderij gezien,” zegt Henry; „er zat poëzie in.”

„En waarheid!” voegt Eduard er aan toe.

„Nu — ga je mee?” vraagt Henry, opstaande.

„Als ge je oordeel over de Boeren herroept.”

„En anders —?” vraagt Henry op ijskouden toon.

„En anders — niet!” antwoordt Eduard vastberaden.

„Dan ga ik alleen,” roept Henry met harde stem, „want ik

herroep mijn oordeel niet. De Boeren zijn en blijven voor mij een troep psalmzingerende schurken!"

Nauwelijks groet hij, en met snelle, driftige treden gaat hij heen.

Moeder en zoon zien elkander eenige oogenblikken aan.

„Daar gaat de opinie van Engeland!" zucht de moeder.

„Ik vrees het ook," zegt de zoon: „maar die opinie zal ons toch dezen heerlijken dag niet bederven!"

„Neen," zegt de moeder, en de vreugde straalt opnieuw uit haar oogen: „dat zal ze ook niet. Want mijn kind was dood, en zie — het leeft! Het was verloren, en zie — het is gevonden!"

XXVIII. FEESTGETIJ.

Het wordt een feestdag voor Vredenoord. De Kaffermeiden zijn op haar Zondagsch uitgedoscht met strikken en linten van schelle, schreeuwende kleuren, en zij loopen zoo vlug als antilopen, want moeder Kloppers heeft ze vandaag, nu de Boeren van het oorlogsveld worden terugverwacht, een traktatie beloofd. En zij lachen en giegelen en knijpen elkander onder den arbeid in de dikke ooren.

Eenige Kaffers zijn bezig, met vaardige hand groote lappen malsch vleesch te braden; een paar anderen snijden stapels brood, en moeder Kloppers zorgt voor de koffie.

Charles is nog niet op zijn volle kracht gekomen, maar hij wil toch ook gaarne een duit in 't zakje doen, en smukt de huisdeur met loover en bloemen.

Ach, de blinde Lena kan in 't geheel niets doen! Zij schijnt ook bij de blijde drukte geheel vergeten te worden; zwijgend leunt zij tegen den zwaren lindestam.

Nu is dan alles in gereedheid gekomen, om den helden van het Drakensgebergte een waardige ontvangst te bereiden. De oude boerin van Vredenoord neemt het geheele huis nog eens zorgvuldig in oogenschouw. Zij schuift den grooten, rieten stoel in den hoek bij de tafel, waar haar man placht te zitten, kijkt het wagenhuis na, of de wagens, de ploegen, de eggen en de andere landbouwgereedschappen in nette orde zijn geplaatst, en heeft voor den eenen Kaffer, die vlug door werkt, een woord van lof, en voor den anderen, die wat trager van inborst is,

een klinkende oorveeg over. Dan gaat zij naar binnen en kleedt zich in haar beste kleed, zooals het de vrouw des huizes betaamt, als het op Vredenoord feestgetij is.

Zij kijkt op de oude, groote hangklok met de zware koperen gewichten en de zwarte, dikke wijzers.

„Binnen een kwartier kunnen zij hier zijn,” zegt zij binnensmonds, en zij gaat naar buiten. Daar staat zij te wachten, en dat oude, verweerde gelaat wordt schoon in den dubbelen glans van liefde en blijdschap. Geen bruid kan reikhalzender uitzien naar haren bruidegom dan zij naar haar man, haren dapperen, onversaagden Voortrekker....

Lena staat naast haar. Het meisje legt het oor luisterend op den grond.

„De grond begint te sidderen onder het getrappel van vele hoeven,” zegt zij.

In het volgende oogenblik wordt er een knetterend geweer-salvo gehoord, en daar boven op den laatsten heuvelkam, daar verschijnen zij op hun vlugge paarden, de Scherpschutters van Zuid-Afrika....

Sneller jagen zij van de heuvelen af. De oude Boerenvlag wappert op den wind alsof zij vleugels heeft, en nu buigen de ruiters zijwaarts: tien, twintig, tachtig man, en kletterend gaan de vlugge hoeven over de harde klipsteen. En terwijl het zweet van hun flanken spat, houden de paarden, onder de luide hoerakreten der Afrikaners, als met een ruk midden op het erf stil.

Aan de spits, naast den kommandant, rijdt Dirk Kloppers.

Met de vaardigheid van een jongeling springt hij uit het zaäl, en met een vreugdekreet begroet hem zijn vrouw. En even als veertig jaar geleden, toen hij uit den eersten Engelschen oorlog kwam, zegt hij: „Anna, liefste!” en hij kust haar.

Met vochtige oogen staart zij hem aan, en zij fluistert: „God heeft alles wel gemaakt!”

„Hier is je jongen, je Benjamin!” roept de oude Voortrekker met een tinteling van trots in zijn stralend oog.

En Jan snelt op zijn moeder aan, en kust die oude wangen, en zij fluistert geroerd: „Mijn jongen! mijn lieveling!”

Daar komt de jonge Arie aan, den hoed triomfantelijk zwaaiend boven het blonde, krullende haar.

„Grootmoeder! We hebben de Roodbaatjes op den rug getimmerd!”

„Zoo, mijn wildzang,” zegt ze: „ben jij daar ook? En wat ben je groot geworden!”

Daar staat Herman Hoogerhuis in zijn frissche, kloeke kracht. „Grootmoeder,” zegt Arie, en zijn stem begint te trillen van innerlijke aandoening: „weet u, dat Herman mijn leven heeft gered?”

De oude Boerin weet alles. Zij strekt de armen uit en omhelst Herman, zooals een moeder haar kind omhelst.

„Ge bent mij als een zoon,” zegt ze: „en hier zult ge altijd je tehuis vinden.”

Zij laat haar oogen gaan over de ruiterschaar, en in haar blik komt een stille weemoed.

„Ik mis Teunis Smit,” zegt ze met klagende stem.

„De groote leeuwenjager,” antwoordt de grijze Voortrekker met plechtigen ernst: „rust in het koele graf, en als een eenzame schildwacht is hij achtergebleven in een pas van het Dra-kensgebergte.”

Lena staat er bij, zwijgend en luisterend.

Nu gaat er een trilling door haar gansche lichaam, want dicht in haar nabijheid hoort zij het ruischen der geliefde Boerenvlag. Zij legt de hand om den ouden vlaggestok: hij is afgesplinterd, en de zwaargebaarde vaandeldrager zegt: „Dat hebben de Engelsche granaatscherven gedaan.”

„Zij neemt het verweerde doek en drukt het vol eerbied aan haar lippen.

Daar heb je waarlijk ook den ouden Columbus!

Hij ziet er wonderlijk uit met den witten helm op het zwarte hoofd, en een huzarensabel op zij. Hij zwaait met zijn lange armen, en het hoofd fier in den nek geworpen, stapt hij met groote waardigheid naar de Kafferhutten, die achter op het erf staan.

Hij is spoedig herkend, en al wat Kaffer is, schaart zich om hem heen, en ze roepen: „Daar is de ouwe Columbus — o ouwe Columbus, wat ben jij mooi!” Zelfs de kleine, naakte Kaffer-kinderen met hun zwarte kroeskopjes rijzen uit de mulle zandhoopen op, waarin zij liggen te wentelen, en roepen, terwijl zij komen aanwaggelen: „O ou Colum! ou Colum!”

Ze joelen en schateren van pret. En de Kafferdeernen, met de glinsterende glaskralen om den hals, vragen: „O ouwe Columbus, waar zijn jouw bloote voeten gebleven?”

„Die zitten in deze huzarenlaarzen,” antwoordt hij heel deftig,

en hij stampet met de laarzen, dat de lange sporen rinkelen.

„En waar heb jij de kousen vandaan gehaald?” vragen zij met groote nieuwsgierigheid.

„Wel” grinnikt hij: „ik kwam een verbandplaats voorbij, waar een Roodbaatje lag, wiens beide beenen moesten worden afgezet. Ik zei aan den dokter: „Baas, geef mij de kousen van dat Roodbaatje.” En hij vroeg: „Waarom ou jong?” En ik antwoordde: „Wel, dat Roodbaatje heeft geer kousen meer noodig, als hem beide beenen worden afgezet.” Toen zei de dokter: „Kaffer, jij bent een wijs schepsel, en jij zult de kousen hebben.” En zoo kreeg ik de kousen.”

De vroolijke Kafferdeernen lachen, terwijl zij dit verhaal aanhooren; hare witte tanden blinken als elpenbeen, en zij roepen opgetogen: „O ouwe Columbus, jij bent slim als de slangen van Zoeloe-land!”

En de oogen van den ouden Columbus beginnen bij die lofprijzingen te schitteren als de oogen van zijn grooten naamgenoot, toen hij aan den horizon der deinende watervlakte de groene oevers van een onbekend werelddeel zag opdoemen.

Intusschen hebben zich de huiswaarts keerende Boeren in gezellige groepen in den uitgestrekte boomgaard onder het groen gebladerte neergeveld, en onophoudelijk loopen de Kaffers rond, om voor de hongerige en dorstige magen te zorgen. De boomgaard biedt thans een tooneel van beweeglijkheid, vroolijkheid en schilderachtigheid, het penseel van een grooten schilder waardig.

„Daar hebben we Charles Marling,” roept de jonge Barend Jansen: „hallo! kom hier, Roodbaatje, en gezels met ons! Zeg Leen, gooi je beenen eens den anderen kant uit!”

De lange Leen trekt zijn beenen in, en Charles gezelt met de jonge Boeren, terwijl zij den beker Kaapschen wijn ledigen op de gezondheid van dit Roodbaatje.

Daar komt een kleine, dikke vrouw aanloopen. Een jonge hond springt blaffend tegen haar op, en haar gezicht gloeit van de warmte, en van de opwinding. Zij spoedt regelrecht op Leen Blok aan.

Zij slaat de armen om zijn langen, mageren hals, en hare hartelijke liefde put zich uit in de mooiste woorden, die zij vinden kan.

„O, Leentje!” zegt ze: „wat ben ik blij, je weer te hebben!

Wij hebben er twee kalveren bij gekregen, maar jij bent me meer waard dan honderdduizend kalveren."

De jonge Boeren wilden lachen, maar zij doen het niet. Er ligt iets ongemeen teeders in de oprechte woorden dezer eenvoudige ziel.

„Ga mee, Leentje — je krijgt vandaag je lijfgerecht!”

„Rijst met rozijnen?”

„Net geraden.”

Maar dat wordt de jonge borsten toch weer te machtig, en zij barsten uit in een schaterlach, waar Trijntje zich echter geen zier van aantrekt.

Vlak achter Leen graast zijn baloorige poney, en tusschen die ruige, bruine oogharen flikkeren de kleine oogen kwaadaardiger dan ooit. Oogenschijnlijk begint hem dit onderhoud schrikkelijk te vervelen, en na twee keeren misgehapt te hebben, slaat hij zijn bruingele tanden den derden keer vast in den rechter jaspand van zijn meester. En met de halsstarrigheid, waarmede dit beest blijkbaar ter wereld is gekomen, tracht het ondiep den langen Leen uit de armen van zijn vrouw te rukken.

Maar ook de vrouw houdt vast, wat zij heeft, en zoo vechten Trijntje en de poney beiden om het bezit van den langen Leen.

De Boeren steken geen hand uit, om de strijdenden te scheiden; zij vinden de zaak integendeel heel vermakelijk, en terwijl Barend Jansen heel bedaard een pijp stopt, zegt hij: „Dat zaakje daar kan nog wel een poosje duren!”

Doch Leen vermant zich, en met een krachtigen ruk en het verlies van zijn rechter jaspand scheurt hij zich los uit den muil van het paard.

Trijntje is in de gelukkigste stemming reeds lang vertrokken met haar man, en het wordt nu ook tijd voor de anderen, om te vertrekken. De paarden worden gehaald, en de Boeren springen in het zadel. Zij nemen afscheid van het gastvrije Vredenoord, en hun paarden de sporen gevend, rijden zij snel het erf af.

Spoedig zijn zij achter den eersten heuvelrug verdwenen. Slechts de oude Boerenvlag rijst nog één keer hoog op boven den hoogsten heuvel. Zij glanst in het licht der scheidende avondzon, en huistoe jaagt het dappere kommando....

XXIX. SCHEIDEN.

Malsche regens zijn gevallen. Zij hebben het dorstende aardrijk, dat om water schreeuwde, verkwikt. De van droogte gespleten grond is opnieuw bedekt met een frisch groen, en ver in het Zuiden, in de passen van het Drakensgebergte, is het eerste teedere gras uitgesproten boven de groote, breede grafheuvels.

Mevrouw Marling en haar zoon Eduard zijn verleden week na een voorspoedige reis te Vredenoord aangekomen. Zij zijn thans de hartelijk welkome gasten der familie Kloppers.

De ontmoeting tusschen de weduwe en haar kind, haar Charles, was een ééinig, zalig en heilig oogenblik in beider leven.

In het groote woonvertrek van Dirk Kloppers zijn de huisgenooten thans bijeen.

Eduard heeft met groote nauwkeurigheid en-zorgvuldigheid Lena's oogen onderzocht en is tot de overtuiging gekomen, dat zij door een operatie het licht weer terug kan krijgen in haar oogen. Heden zal tot de operatie worden overgegaan.

't Is een merkwaardige groep, die hier bijeen is.

Dicht bij het raam zit de blinde Lena. Naast haar bevindt zich een kleine tafel, waarop eenige heelkundige instrumenten liggen uitgespreid, en vóór haar staat Eduard Marling, de kundige, Engelsche arts met dat fijn en schrander gelaat.

Achter de groote tafel zit het oude echtpaar Kloppers, en hun zoon Jan staat, leunend aan den stoel van zijn vader, met groote belangstelling te kijken naar de beginnende operatie.

De moeder van den dokter zit naast de vrouw des huizes, en haar zoon Charles heeft met Herman Hoogerhuis recht tegenover haar plaats genomen.

De jonge Arie staat dicht bij het raam, en Lodewijk Jansen, de broeder van vrouw Kloppers, die, wat men noemt toevallig hier vandaag is gekomen, zit met een gefronsd gelaat, machtige rookwolken uitblazend, in een hoek van het vertrek.

Er heerscht een ongewone spanning. De weduwe bidt in haar hart tot God, dat Hij moge helpen en bijstaan. Daar zijn er meer, die bidden.

De arts brengt het hoofd der blinde in de goede houding; dan neemt hij van de kleine tafel het lancet.

Aller oogen zijn op den jeugdigen dokter gericht, maar Lode-

wijk Jansen barst los met harde stem: „Ik begrijp je niet, zwager, ik begrijp je niet!”

„Wat begrijp je niet?” vraagt de oude Kloppers in de grootste verbazing.

„Dat gij je kleinkind aan een Engelschman toevertrouwt.”

„Waarom aan geen Engelschman?” vraagt de oude Kloppers.

„Omdat een Engelschman nooit te vertrouwen is,” antwoordt Jansen op ruwen toon.

Er volgt een pijnlijke pauze, en niets wordt gehoord dan het eentonig getik der klok aan den muur.

„Hoe zal dat eindigen!” zucht Mevrouw Marling. Moeder Kloppers werpt een toornigen blik op haar broeder.

Maar de jonge arts wendt zich tot den huisheer.

„Mijnheer Kloppers,” zegt hij schijnbaar kalm: „onder deze omstandigheden zie ik van de operatie af. Ik moet ten volle worden vertrouwd, ook als de operatie geen resultaat heeft.”

Zijn gelaat is zeer bleek geworden; hij legt het lancet neer op tafel.

„Gij hebt mijn vertrouwen, en gij houdt mijn vertrouwen,” antwoordt de baas van Vredenoord.

„Wat denkt gij er van?” wendt zich de arts tot Lena. „Bedenk het — ik behoor tot de vijanden van uw volk.”

„Neen,” zegt zij, met een roerende aanvalligheid: „gij houdt van ons volk.”

„Zal ik dan beginnen?”

Zij knikt.

Hij neemt het vlijmscherpe lancet van de tafel en brengt het aan haar linker oog.

Zijn moeder kijkt hem aan en ziet zijn bleek gelaat.

„O Heere,” zucht ze: „bestuur zijn oog en zijn hand!”

Maar zijn hand beeft niet, en er is geen zweem van gejaagdheid of aarzeling bij hem te ontdekken.

Nu buigt hij zich voorover — vlak voor het gelaat van het meisje — en nu doet hij de haarfijne snede door het verduisterde hoornvlies van het linker ooglid.

Snel bedekt hij het geopereerde oog, en het lancet gaat nu door het hoornvlies van het rechter oog. Dan neemt hij het bedeksel weg.

Er heerscht een onbeschrijfelijke spanning.

„Lena,” zegt hij, dicht voor haar staande: „wat ziet ge?”

Er komt geen woord over haar lippen.

„De operatie is mislukt,” steunt de weduwe, en den jongen dokter is de laatste bloeddrup uit het gezicht geweken.

Maar met groote geestkracht beheerscht hij zichzelf, en vraagt nog eens: „Lena, wat ziet ge?”

Nu heeft het meisje haar spraakvermogen teruggekregen.

„Wat ik zie?” juicht ze: „ik zie mijn redder! Ik zie het zwart in zijn oogen!”

Zij grijpt zijn handen en kust ze. En zij loopt en huppelt naar haar grootvader, en vleit het hoofd op den schoot van haar grootmoeder neer.

Zij geeft al de huisgenooten de hand als oude kennissen, die zij in langen, langen tijd niet heeft gezien. Dan springt zij weer op als een ree en plaatst zich voor het raam en staart naar buiten. Zij verlustigt zich in het gezicht van het golvende maïsveld, van de geurende bloem, van het ruischende loover en van het dartelend lam in de weide. En in het overstromend gevoel harer blijdschap vouwt zij de handen, en roept met den eerbied, waarmede een gebed wordt uitgesproken: „Ik zie de heerlijkheid des Heeren!”

Wie kan bij zulk een blijdschap onbewogen blijven?

De oude Lodewijk Jansen is overwonnen, en er biggelen twee groote tranen in zijn grooten, ruigen baard.

Hij staat op en legt zijn zware hand op den schouder van den Engelschman.

„Dokter,” zegt hij: „ik heb u grof beleedigd; vergeef het mij!”

„Het is u reeds vergeven,” antwoordt de aangesprokene op blijden toon.

Dokter Marling is later groot en beroemd geworden in zijn vaderland, en vele gelukkige operaties heeft hij bewerkstelligd, doch deze operatie is diep in zijn hart gegrift gebleven.

„Gij zijt een Roodbaatje, doch gij kunt het niet helpen, en gij verdient, een Afrikaner te zijn,” zegt Jansen met groote rondborstigheit.

„Alles sal reg kom,” antwoordt de dokter in de vrolijkste stemming.

Vredenoofd heeft nooit een gelukkiger dag gekend.

* * *

Nog een paar weken snellen voorbij. Charles is volkomen hersteld, en het oogenblik van het scheiden is nu aangebroken.

Er is een sterke band gelegd tusschen het huisgezin van Dirk Kloppers en de familie Marling, en daarom valt het scheiden niet gemakkelijk. Zij hebben elkander lief gekregen, en daarom doet het scheiden zeer.

De jachtwagen komt voor. Jan heeft er den moorkop en den vos voor laten spannen, en hij zelf zal, met Arie en Herman Hoogerhuis, de gasten naar het naastbij gelegen dorp brengen. Van daar is met de postwagen gelegenheid, een spoorstation te bereiken.

Alles staat gepakt en gezakt.

De oude Columbus neemt de zware koffers op zijn breeden rug en legt ze in den wagen; de vurige paarden rukken ongeduldig aan de leeren strengen.

Nu nemen de gasten afscheid: een hartelijk, roerend afscheid, zooals menschen van elkander afscheid nemen, die elkander misschien nooit — nooit zullen wederzien aan deze zijde van het graf.

En de dokter zegt bij het afscheid nemen: „Oom Dirk, wij gaan naar Engeland, en wij zullen vertellen, wat wij hebben gezien en ondervonden. Ik heb het vrijheidlievende volk der Boeren lief gekregen, en ik zou niet weten, waarom het Hollandsche ras zich niet vrij naast het Engelsche in Afrika zou mogen ontwikkelen. Me dunkt, Afrika is groot genoeg! Ik hoop de belangen der Boeren te bepleiten, waar ik kan, en waar gij hebt gestreden met het geweer, daar zal ik voor de Transvaalsche Boeren strijden met het woord. Er zit in het Engelsche volk nog een kern, die van geen onderdrukking weten wil, en ik zal den sluimerenden vonk voor vrijheid en recht aanblazen tot een vlam, die het geheele volk zal aansteken!”

„Moge het u gelukken!” zegt de grijze Voortrekker met ernstige stem.

De gasten stappen in het rijtuig. Nog een laatste handdruk — de moedige paarden werpen zich in het tuig — de jachtwagen rolt over het erf.

Allen zijn bedroefd, doch Charles is bedroefder dan de anderen. Hij werpt een laatsten, weemoedigen blik achterwaarts op Vredenoord, op al die plekjes, die hem zoo lief zijn geworden, en dáár, tegen den ruwen stam van den lindeboom — daar staat Lena. Zij zwaait hem een laatst vaarwel toe — zijn oogen verduisteren zich — ach, scheiden doet zeer!

Het is avond geworden.

De oude Kloppers en zijn vrouw zitten op de bank, onder den lindeboom.

De maan werpt haar vriendelijk licht over Vredenoord, en helder beginnen de sterren te tintelen aan den wolkeloozen hemel.

't Is stil; nauwelijks beweegt zich een blad.

Slechts het geloei der ossen wordt gehoord uit de kralen, het rinkelen der metalen bellen, die Kloppers' melkkoeien om den nek dragen, het zachte gekir van een paar duiven op den nok van het dak en het weemoedig gezang van een Kaffer op den drempel van zijn hut.

„Wat denkt gij?” vraagt moeder Kloppers; „zal onze jonge dokter slagen met zijn streven, om voor onze onafhankelijkheid te pleiten?”

„Zijn streven is edel en groot,” antwoordt de oude man: „maar ik vrees, dat hij er zich te veel van voorspiegelt. Láát hij voor ons pleiten! Hoe meer hoe beter. Doch wij moeten er geen overdreven verwachting op bouwen, want de publieke opinie van Engeland is vastgeroest in de gedachte, dat wij Boeren de Kaffers onderdrukken en de vrijheid niet waard zijn. En de Engelsche regeering hunkert steeds naar machtsuitbreiding.”

Peinzend staart hij voor zich uit.

„Wij hebben niets,” zegt hij na een pauze: „waarop wij kunnen bouwen dan op God en op ons goed recht!”

„Is dat niet genoeg?” vraagt zijn vrouw.

„'t Is meer dan genoeg,” antwoordt hij, en hij staart weer peinzend vóór zich uit.

„Zie, Anna,” zegt hij: „veertig jaren geleden waren eenige honderden Engelsche soldaten voldoende, om ons uit Natal te jagen; in den laatsten vrijheidsoorlog schoten tien duizend Engelschen te kort, om ons onder het juk te brengen, en over twintig jaar komt Engeland met vijftig duizend man niet klaar!”

Nu zwijgt hij, en hij blikkt naar de verte, waar de witte dampen uit kloven en valleien langzaam omhoog stijgen.

Het geloei der ossen is verstomd, en het rinkelen der metalen bellen heeft opgehouden. De duiven hebben haar nest opgezocht, en het gezang van den Kaffer wordt niet meer gehoord.

„Ik zie een schoone en heerlijke toekomst weggelegd voor ons vaderland,” zegt de grijsaard: „en het zal zich ontwikkelen tot een groot en machtig volk, als het wandelt in de ordonnantiën

des Heeren, recht en gerechtigheid betracht en zijn roeping vervult: christendom en beschaving te brengen onder de blinde Heidenen!”

Hij is opgestaan; zijn oogen schitteren van edele geestdrift.

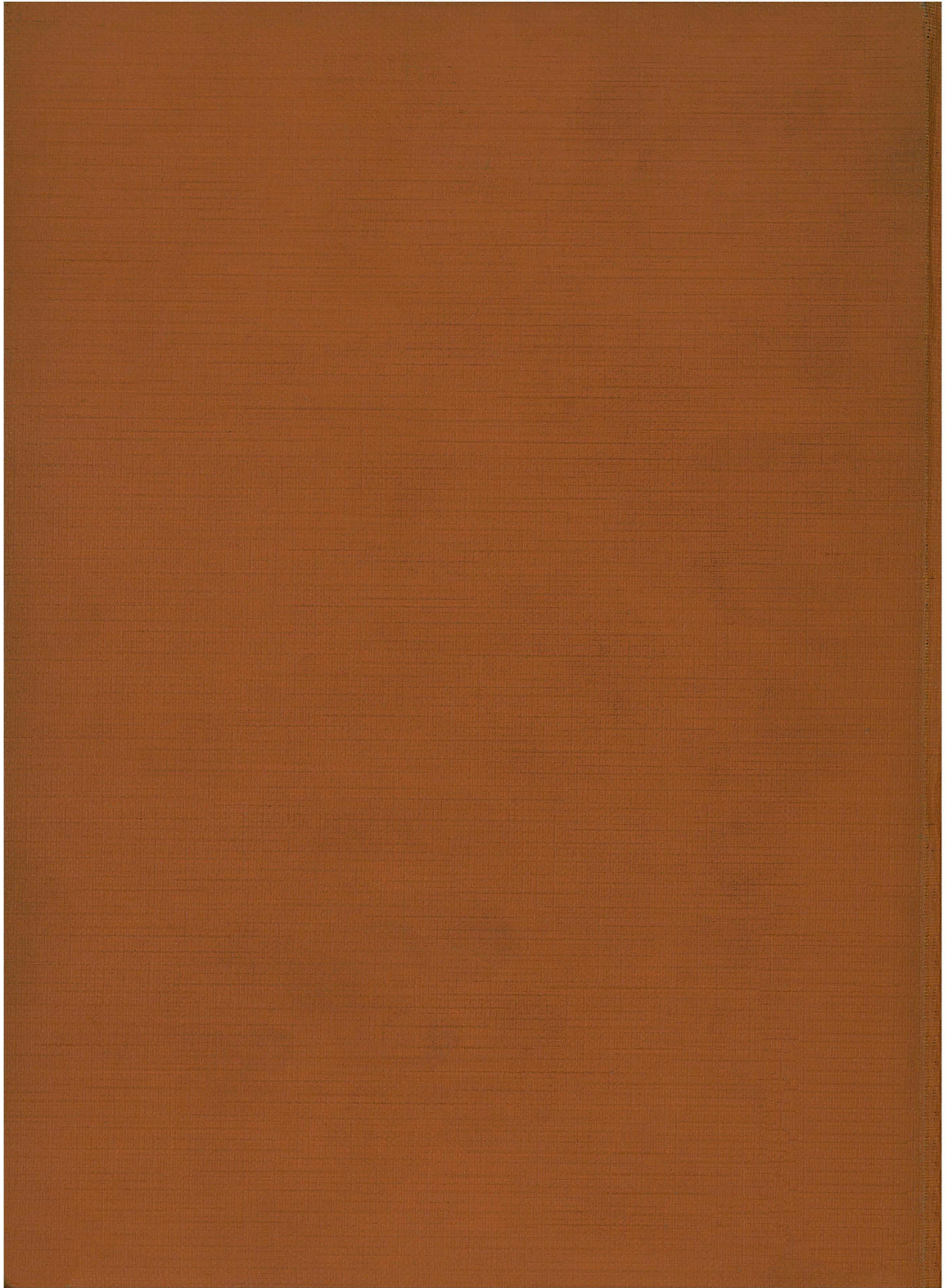
Als een profeet der oudheid, zoo staat hij daar, de godvreezende, onversaagde Voortrekker. Zijn grijze lokken blinken als zilver in het licht der maan.

Dan gaan zij naar binnen.

De deur sluit zich achter hen....

En de koele nachtwind fluistert zijn zachte melodieën in de kroon van den ouden lindeboom, en in diepe rust ligt Vredenoord....

EINDE.

I. PENNING, DE SCHERPSCHUTTERS VAN ZUID AFRIKA